

Dosarul nr. 2rac-455/2019
nr. 2rac-20/2020

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești (jud: E. Lavciuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcanu)

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată
„Inter Trade Investment Company”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere
Limitată „Inter Trade Investment Company” cu privire la încasarea penalității și a
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 octombrie 2015 SRL „Orom-Imexpo” a depus cerere de chemare în
judecată împotriva SRL „Inter Trade Investment Company” solicitând obligarea
pârâtului de a-i achita suma de 29 240 de lei cu titlu de penalitate de întârziere și
taxa de stat în mărime de 877,20 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că raporturile comerciale dintre
SC „Orom-Imexpo” SRL și SC ”Inter Trade Invest Company” SRL au fost
reglementate în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare a producției
agricole nr.170914ITIC din 17 septembrie 2014 și Acordul nr.1 adițional
contractului 170914ITIC.

Reclamantul a menționat că în conformitate cu Acordul nr.01 din 17
septembrie 2014 adițional contractului 170914ITIC, SC „Orom-Imexpo” SRL s-a
angajat să livreze până la 10 octombrie 2014 producția de floarea-soarelui în
cantitate de 600 000 kg la preț de 4,30 lei pentru 1 kg sau în valoare totală de 2
580 000 de lei. Potrivit pct.1.2 din același Acord adițional, SC „Orom-Imexpo”
SRL achită 70% din prețul mărfii în avans, în termen de 3 zile bancare din
momentul semnării acordului.

Contrar prevederilor contractuale SC "Inter Trade Invest Company" SRL a livrat reclamantului cantitatea de marfă conform condițiilor contractuale și a reținut suma de 430 000 de lei.

În conformitate cu pct.6.2 din contractul nr. 170914ITIC, în cazul achitării în avans și livrării cu întârziere a producției, fie a unei părți din aceasta, vânzătorul achită cumpărătorului penalitate în cuantum de 0,2% pentru fiecare zi de întârziere.

La 18 mai 2015, reclamantul SC „Orom-Imexpo” SRL a transferat în contul bancar al pârâtei SC „Inter Trade Investment Company”, suma de 430 000 de lei. Astfel, „Inter Trade Investment Company” SRL este obligată sa achite reclamantului SC „Orom-Imexpo” SRL suma de 29 240 de lei în calitate de penalitate de întârziere pentru perioada 15 aprilie 2015-18 mai 2015.

A solicitat SRL „Orom-Imexpo” obligarea pârâtului de a-i achita suma de 29240 de lei cu titlu de penalitate de întârziere și taxa de stat în mărime de 877,20 de lei.

Ulterior, în cadrul judecării cauzei, SRL „Orom-Imexpo” a depus cerere cu privire la extinderea pretențiilor și completarea temeiului acțiunii solicitând obligarea pârâtului de a compensa reclamantului dauna formată ca urmare a devalorizării monedei naționale în sumă de 5 519,44 de dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, obligarea pârâtului de a restitui reclamantului taxa de stat în cuantum de 2 912,60 de lei. (f.d. 52-53, vol. I).

La 29 noiembrie 2018, anterior ședinței de judecată, în instanța de fond Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești, prin intermediul poștei electronice, a parvenit acțiunea reconvențională a avocatului P. Pitihin în numele și interesele SC "Inter Trade Invest Company" SRL către SC „Orom-Imexpo” SRL cu privire la constatarea că obligația asumată de către reclamant prin contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole nr.170914ITIC din 17 septembrie 2014, semnat cu pârâtul, a fost o prestație imposibil de executat, care contravine legii, ordinii publice și bunelor moravuri (f.d.80-86, vol.2).

În motivarea acțiunii reconvenționale, SC "Inter Trade Invest Company" SRL prin intermediul avocatului Pavel Pitihin a invocat, că la data de 20 octombrie 2015 SC „Orom-Imexpo” SRL s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva SC "Inter Trade Investment Company" SRL privind încasarea penalităților, invocând în acest sens contactul de vânzare-cumpărare a producției agricole nr.1 709 MITIC din 17 septembrie 2014 și Acordul adițional nr. 1, în conformitate cu care „Inter Trade Investment Company” SRL și-ar fi asumat obligația să livreze „Orom-Imexpo” SRL până la 10 octombrie 2014 semințe de floarea-soarelui în cantitate de 600 000 kg la preț de 4,30 lei în valoare totală de 2 580 000 lei. Prestația la care reclamantul SRL „Inter Trade Investment Company” s-a obligat prin contractul din 17 septembrie 2014 a fost imposibilă de a fi executată de acesta.

Concomitent, potrivit articolului 5 alin. 1 și 2 a Legii cu privire la societățile cu răspundere limitată, se stabilește că Societatea se constituie în scopul exercitării oricărei activități lucrative neinterzise de lege. Unele genuri de activitate stabilite de lege se desfășoară numai pe bază de licență. Totodată Legea cu privire la licențierea unor genuri de activitate, articolul 8 alin. 1, pct. 11 stabilește că, se supun licențierii următoarele genuri de activitate : proiectarea

plantațiilor pomicole, bacifere și viticole; producerea și (sau) comercializarea semințelor, materialului de înmulțire și săditor. Conform articolului 108 alin. 1 lit. c) a Codului civil, în actul de constituire al societății comerciale trebuie să se indice: obiectul de activitate. În aceeași consecvență, articolul 512 alin.(1), (2) și (3) Cod Civil prevede că în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația poate fi pură și simplă sau afectată de modalități. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

A mai indicat că conform articolului 206 alin.(1) și (2) Cod civil, obiect al actului juridic este obligația persoanei care a încheiat actul juridic. Obiectul actului juridic trebuie să fie licit, să se afle în circuit civil și să fie determinat sau determinabil cel puțin în specia sa. Iar, conform articolului 207 alin.(1) (2) și (3) Cod civil, actul juridic civil încheiat fără cauză ori fondat pe o cauză falsă sau ilicită nu poate avea nici un efect. Cauza actului juridic se prezumă până la proba contrară. Este ilicită cauza care contravine legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

Astfel, având la bază aceste prevederi legale, raportate la bunurile de activitate stabilite de reclamant în actul său de constituire și indicate în Registrul public, ținut de Camera Înregistrării de Stat (Agenția Servicii Publice) și contractului semnat de părți la 17 septembrie 2014, prin care reclamantul își asumase o obligație de comercializare/livrare pârâtului a unei anumite cantități de semințe de floarea soarelui a constituit o prestație imposibil de executat pentru reclamant, având în vedere că asemenea gen de activitate era supus licențierii, iar reclamantul nu deținea o licență pentru desfășurarea unei asemenea activități, contractul din 17 septembrie 2014 având prin urmare o prestație imposibil de executat de către reclamant, ceea ce lipsește contractul de eficiență juridică. Genurile de activitate prestate de către reclamant erau publice și accesibile spre cunoaștere pentru pârât, astfel că acesta din urmă a contractat o obligație care din start era imposibil de executat.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, nu s-a dat curs acțiunii reconvenționale a SC "Inter Trade Invest Company" SRL (f.d.96- 100, vol.2).

La 10 ianuarie 2019, SC "Inter Trade Invest Company" SRL, prin intermediul avocatului Pavel Pitihin, a expediat prin e-mail, o cerere scrisă privind excepția de tardivitate a acțiunii civile, invocând că contractul în temeiul căruia reclamantul își întemeiază pretențiile sale a fost semnat de către părți la data de 17 septembrie 2014. Obiectul acestui contract îl reprezintă livrarea producției agricole de către SRL „Inter Trade Investment Company” către compania reclamantă.

Potrivit pct. 3.1 al acestui contract, produsele se vor livra de către SC "Inter Trade Invest Company" SRL la condițiile stabilite de către părți în acordurile adiționale ale contractului, iar conform pct.3.2 reclamantul își asumase obligația să efectueze plata pentru producție virarea mijloacelor bănești la conturile bancare ale SC "Inter Trade Invest Company" SRL.

Tot în acest sens, pct. 4.5 al contractului stabilește că, data executării de către reclamant a obligațiilor de plată conform contractului, se consideră data stabilită în contract și în acordurile adiționale.

La caz, la data de 17 septembrie 2014, reclamantul și pârâtul au semnat acordul adițional nr. 01 în care la pct. 1.2 au stabilit că achitarea pentru ea de către SC ”Inter Trade Invest Company” SRL a 600 000 kg de floarea soarelui la prețul total de 2 580 000 lei, se va face prin plata în avans în mărime de 70 % preț, în termen de 3 zile bancare din data semnării acordului, iar restul 30% în 3 zile bancare din data livrării de către SC ”Inter Trade Invest Company” SRL a producției agricole.

La data de 18 septembrie 2014, în baza ordinului de plată nr. 3118, reclamantul a transferat pârâtului suma de 430 000 de lei, pe când urma să achite 1 806 000 de lei, care și constituie 70% din prețul total al contractului de 2 580 000 lei. Având în vedere nerespectarea de către compania-reclamantă a prevederilor pct. 1.2 din acordul adițional nr. 01 din 17 septembrie 2014 de achitare a avansului în mărime de 70% din prețul total al contractului, și anume a sumei de 1 806 000 de lei, iar la data de 18 mai 2015, pârâtul a restituit reclamantului suma achitată de 430 000 de lei, fapt recunoscut de acesta.

A susținut că potrivit pct. 1.1 al acordului adițional nr.01 din 17 septembrie 2014, data finală de livrare a producției agricole de către pârât a fost stabilită data de 10 octombrie 2014. Respectiv, începând cu data de 11 octombrie 2014, în corespundere cu prevederile art. 272 alin. (1) Cod civil, a început a curge pentru reclamant termenul de prescripție de 6 luni stabilit de legiuitor la art. 268 lit. a) a Codului civil pentru pretenția de încasare a penalității. Acest termen de 6 luni de zile de adresare cu pretenții de încasare a penalităților a expirat la data de 11 aprilie 2015, după cum și prevede articolul 264 alin.(2) Cod civil, care indică că termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii. Potrivit materialelor cauzei, reclamantul s-a adresat cu prezenta acțiune în instanța de judecată tocmai la data de 20 octombrie 2015, peste termenul de prescripție stabilit imperativ de legiuitor.

Respectiv, la data adresării de către reclamant cu acțiune în instanța de judecată, termenul de prescripție era expirat, deoarece începuse să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune, care include momentul “când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului”, or reclamantul putea și trebuia să cunoască că pârâtul își asumase obligația de livrare a producției agricole la data de 10 octombrie 2014, iar începând cu data de 11 octombrie 2014 pârâtul era considerat în întârziere, în situația în care reclamantul își executase în mod corespunzător obligația sa de achitare a prețului contractului în mărime de 70% din prețul contractului. În aceste împrejurări se constată că cererea de chemare în judecată depusă de către reclamantul SRL “Orom-Imexpo” la data de 20 octombrie 2015, adică peste o perioadă de 5 luni de zile - este tardivă.

Prin încheierea din 12 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, a fost restituită cererea scrisă a avocatului Pavel Pitihin din 10 ianuarie 2019 privind excepția de tardivitate a acțiunii civile la cererea de chemare în judecată a SC „Orom-Imexpo” SRL către SC ”Inter Trade Invest Company” SRL privind încasarea penalităților și cheltuielilor de judecată (f.d. 125-130, vol. 2).

Prin hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Orom-Imexpo” și s-a încasat de la SRL „Inter Trade Investment Company” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” penalitatea de întârziere în sumă de 29 240 de lei, prejudiciul cauzat ca rezultat al devalorizării monedei naționale în mărime de 5 519,44 de dolari SUA și cheltuielile de judecată în sumă de 3 789,8 de lei, s-au încasat, în mod solidar, de la SRL „Inter Trade Investment Company” și avocatul Pavel Pihtin în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei.

La 12 martie 2019 SRL „Inter Trade Investment Company” a declarat apel împotriva hotărârii din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești, solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SRL „Inter Trade Investment Company”, s-a casat parțial hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești în partea compensării cheltuielilor de asistență juridică din contul avocatului Pavel Pitihin, în rest hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel prin prisma art. 385, 55, 73, 74, 75 alin. (1), 80 alin. (7) din Codul de procedură civilă, art. 512, 514, 572, 602 alin. (1)-(4), 607 alin. (1), 610 alin. (1) și (2), 618, 620, 624 alin. (1) și (5), 626 alin. (2) și (3), 666, 667, 668 și 130 alin. (1) din Codul civil și art. 1, 2, 8, 9 și 60 alin. (1) din Legea cu privire la avocatură a considerat hotărârea primei instanțe, în partea încasării în mod solidar de la SRL „Inter Trade Investment Company” și avocatul Pavel Pihtin în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei, ca fiind una eronată cu aplicarea abuzivă a normelor de drept, deoarece din materialele cauzei rezultă cert și fără echivoc, că avocatul Pitihin Pavel nu este parte în proces în temeiul art. 55 CPC, iar prin contractul de mandat nr.0518386 din 08 aprilie 2016 (f.d.68, vol.I) Pitihin Pavel reprezintă în temeiul contractului de asistență juridică din 08 aprilie 2016 interesele pârâtului SC ”Inter Trade Invest Company” SRL, în cauza dată.

Totodată, Colegiul a menționat că în condițiile în care avocatul Pitihin Pavel în cauza dată nu este parte în proces, dar în baza contractului de asistență juridică reprezintă interesele SC „Inter Trade Invest Company” S.R.L, soluția primei instanțe privind încasarea în mod solidar de la SC ”Inter Trade Invest Company” SRL și avocatul Pitihin Pavel în beneficiul SC „Orom-Imexpo” SRL a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 lei este una neîntemeiată cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Astfel, instanța de apel a reținut drept neîntemeiată concluzia primei instanțe de încasarea în mod solidar de la SC ”Inter Trade Invest Company” SRL și avocatul Pitihin Pavel în beneficiul SC „Orom-Imexpo” SRL a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 lei. În rest hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești a fost menținută.

La 07 octombrie 2019 SRL „Inter Trade Investment Company” a declarat recurs împotriva deciziei din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată în

partea pretenției de încasare a prejudiciului cauzat în rezultatul devalorizării monedei naționale în mărime de 5519,00 dolari SUA să fie respinsă ca neîntemeiată, iar în partea pretenției de încasare a penalității de întârziere în mărime de 29240, 00 de lei să fie respinsă ca fiind tardivă.

În motivarea recursului a indicat că consideră neîntemeiate actele judecătorești emise de instanțele de judecată ierarhic inferioare, deoarece au fost emise cu încălcarea normelor materiale și procedurale.

Recurentul în susținerea recursului a invocat argumente de fapt și de drept similare celor expuse anterior pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 04 iulie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copieii deciziei prin intermediul poștei electronice (f.d. 247, vol. 2), la data de 08 august 2019.

Astfel, recursul declarat la 07 octombrie 2019, este în termen.

La 04 noiembrie 2019 în adresa SC „Orom-Imexpo” SRL a fost expediată copia recursului depus de către SRL „Inter Trade Investment Company”, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, recepționată de intimat la 06 noiembrie 2019 (f.d. 28, vol. 3).

La 05 decembrie 2019, SC „Orom-Imexpo” SRL, a prezentat referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul depus de SRL „Inter Trade Investment Company”.

Alte referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 ianuarie 2020 recursul depus de către SRL „Inter Trade Investment Company”, s-a declarat admisibil pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În corespundere cu art. 432, alin. (2), lit. a), b) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Art. 432, alin. (4) Cod de procedură civilă, statuează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, actele cauzei atestă că SRL „Orom-Imexpo” înaintând acțiune împotriva SRL „Inter Trade Investment Company” a solicitat obligarea pârâtului de a compensa dauna formată ca urmare a devalorizării monedei naționale în sumă de 5 519,44 de dolari SUA sau echivalentul în lei moldovenești conform cursului stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii și obligarea de ai restitui taxa de stat în cuantum de 2 912,60 de lei. (f.d. 52-53, vol. I).

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești prin hotărârea din 12 februarie 2019 a admis acțiunea și a dispus a încasa din contul SRL „Inter Trade Investment Company” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” penalitatea de întârziere în sumă de 29 240 de lei, prejudiciul cauzat ca rezultat al devalorizării monedei naționale în mărime de 5 519,44 de dolari SUA și cheltuielile de judecată în sumă de 3 789,8 de lei, s-au încasat, în mod solidar, de la SRL „Inter Trade Investment Company” și avocatul Pavel Pihtin în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” cheltuielile de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei.

La 12 martie 2019 SRL „Inter Trade Investment Company” a declarat apel împotriva hotărârii din 12 februarie 2019 a Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești, solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 04 iulie 2019 a admis apelul declarat de SRL „Inter Trade Investment Company”, a casat parțial hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești în partea compensării cheltuielilor de asistență juridică din contul avocatului Pavel Pitihin. În rest hotărârea din 12 februarie 2019 a Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești s-a menținut.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, contrar prevederilor art. 239 CPC, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, argumentele apelanților, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi și dispozițiilor conținute în art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel judecând apelul a trecut superficial asupra motivelor apelului.

Astfel, verificând hotărârea atacată cu apel, prin prisma respectării cerințelor legale de indicare a motivelor de fapt și de drept care au format convingerea instanței, Curtea de Apel Chișinău în ce privește apelul declarat, nu a luat în considerație argumentele pe care SRL „Inter Trade Investment Company” le-a indicat în cuprinsul cererii de apel .

În acest context, instanța de recurs remarcă că Curtea de Apel Chișinău a examinat apelul depus de către SRL „Inter Trade Investment Company”, doar sub aspectul legalității încasării în mod solidar de la SRL „Inter Trade Investment Company” și avocatul Pavel Pihtin în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei, fără a se expune însă cu privire la legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește argumentele SRL „Inter Trade Investment Company”, invocate în cererea de apel.

Astfel, apelantul/recurent a fost lipsit obiectiv de posibilitatea de cunoaște din ce cauză instanța de apel nu a luat în considerație celelalte argumente din cererea de apel.

Totodată, în cererea de apel apelantul a mai invocat și tardivitatea pretenției SRL „Orom-Imexpo” privind încasarea penalității, însă, instanța de apel și cu referire la acest aspect nu s-a expus.

În respectivul context, se accentuează că prin neexpunerea de către instanța de apel asupra tuturor argumentelor din apel, se constată nerespectarea la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor obiecțiilor invocate de către subiecți.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani c. Spaniei, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 09 decembrie 1994).

Prin urmare, din perspectiva celor expuse, este de observat că decizia instanței de apel nu se circumscrie exigențelor art. 239 -241 CPC, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, inclusiv asupra existenței abaterilor de la legalitate.

Or, din conținutul normelor procedurale enunțate supra se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care sau respins cerințele părților. O hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele „pro” și „contra” care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la supozițiile și argumentele părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic litigios, în caz contrar hotărârea se va considera lipsită de suport probatoriu și legal, precum și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

De aceea, motivarea hotărârii trebuie să fie clară, concisă și concretă în concordanță cu probele și actele de la dosar, ea constituind astfel o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judecătorec și, de altfel, singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Pe de altă parte, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, de natură să justifice casarea cu trimitere spre rejudecare.

Colegiul remarcă că, instanța inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia, în condițiile când este obligată să reflecte în hotărâre motivele, relevanța, admisibilitatea, veridicitatea probelor și toate probele în ansamblu, legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei, concluziile sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

De altfel, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu sunt analizate însăși ordinele contestate prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

Or, în conformitate cu art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și

explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Față de cele de preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company”.

Se casează integral decizia din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Inter Trade Investment Company” cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat